

Қазақстан Республикасы Жоғары білім және ғылым министрлігі
Жоғары білімді дамыту ұлттық орталығы

Білім алушыларды әлеуметтік қолдау
мониторингі

1 блок 3 тармақ

Аналитикалық анықтама

Астана қ., 2023

Білім алушыларға әлеуметтік қолдау көрсету бойынша аналитикалық анықтама

2023-24 оқу жылы ерекше білім беру қажеттіліктері бар (бұдан әрі – ЕББҚБ) білім алушыларды оқыту үшін жағдай жасаған жоғары және (немесе) жоғары оқу орнынан кейінгі білімнің (бұдан әрі – ЖЖОКБҰ) білім беру бағдарламаларын іске асыратын білім беру ұйымдарының саны елдегі **103 ЖЖОКБҰ-ның 67¹**-ын құрады, оның ішінде:

- ұлттық – **7**
- КЕАҚ – **21**
- АҚ – **11**
- жекеменшік – **27**
- халықаралық – **1**

Ерекше білім беру қажеттіліктері бар білім алушыларды оқыту үшін тең жағдай жасаған ЖЖОКБҰ үлесі **65%**-ды құрады (2022-23 о.ж.– **64,7%**). Жасалған шарттардың үлесі - **55%** (1-кесте). ЖОО бойынша толық ақпарат 1-қосымшада келтірілген.

- **41** ЖЖОКБҰ-да арнайы оқулықтар бар, бұл 40% құрайды;
- **88** ЖЖОКБҰ-да психологиялық-педагогикалық сүйемелдеу (инклюзияны қолдау кабинеттері, педагог-ассистент және т.б.) бар (85%);
- **94** ЖЖОКБҰ-да пандустар бар (91%);
- **79** ЖЖОКБҰ-да тайғанамайтын жабын бар (77%);
- **66** ЖЖОКБҰ-да тактильді бағыттаушы жолақ бар (64%);
- **31** ЖЖОКБҰ-да тілдік информаторлар мен маяктар бар (30%);
- **31** ЖЖОКБҰ-да дыбыс күшейткіш жабдықтың болуы бар (30%);
- **79** ЖЖОКБҰ-да қабаттарға көшуге арналған құрылғылар бар (көтергіш, лифт, т. б.) (77%);
- **93** ЖЖОКБҰ-да есік ойықтарының кеңеюі бар (90%);
- **87** ЖЖОКБҰ-да жабдықталған санитарлық-тұрмыстық үй-жай бар (81,4%);
- **41** ЖЖОКБҰ-да штатта арнайы оқытушылар бар (40%). Ерекше білім беру қажеттіліктері бар студенттерге сабақ беретін арнайы педагогтардың жалпы саны-**3572** адам.;
- **44** ЖЖОКБҰ-да жұмыс жасау бойынша біліктілікті арттырудан өткен оқытушылар бар (43%). ЕБҚ студенттерімен жұмыс бойынша біліктілікті арттырудан өткен педагогтардың жалпы саны-**2374** адам.;
- **41** ЖЖОКБҰ-да білім алушылардың ерекше білім беру қажеттіліктерін ескере отырып, білім беру бағдарламаларын әзірлеу бар (40 %);
- **10** ЖЖОКБҰ-да жеке дамытушы бағдарламалар бар(10 %);
- **35** ЖЖОКБҰ-да тірек-қимыл аппараты (балдақтар, жаяу жүргіншілер, арбалар және т. б.) бұзылған білім алушыларды қолдау бар (34%).

1-Кесте. Ерекше білім беру қажеттіліктері бар адамдарды оқытуға арналған жағдайлар

* Шартты белгілер:

1. Психологиялық-педагогикалық сүйемелдеу (инклюзияны қолдау кабинеттері, педагог-ассистент және т. б.)
2. Пандустар
3. Тайғақ емес жабын
4. Едендерге жылжуға арналған құрылғы (көтергіш, лифт, т. б.)
5. Есіктерді кеңейту

¹ 1-кестеде көрсетілген 15-тен ұсынылған 8 критерий бойынша жасалған шарттар ескерілді

6. Жабдықталған санитарлық-тұрмыстық үй-жай
7. Тірек-қимыл аппараты бұзылған білім алушыларды қолдау (балдақтар, жаяу жүргіншілер, арбалар және т. б.)
8. Штаттағы арнайы педагогтардың саны
9. Ерекше білім беру қажеттіліктері бар студенттермен жұмыс бойынша біліктілікті арттырудан өткен педагогтардың саны
10. Білім алушылардың ерекше білім беру қажеттіліктерін ескере отырып, білім беру бағдарламаларын әзірлеу
11. Арнайы оқулықтардың болуы (Брайль шрифтімен және үлкейтілген шрифтімен)
12. Тактильді бағыттаушы жолақ
13. Сөйлеу информаторлары және маяктар
14. Дыбысты күшейтетін жабдықтың болуы
15. Жеке дамыту бағдарламаларының болуы
16. Жасалған шарттардың үлесі, %
17. Қатынастар (15-тен).

№	ЖОО атауы	1	2	3	4	5	6	7	8	9	10	11	12	13	14	15	16	17
1.	Әл-Фараби атындағы ҚазҰУ	+	+		+	+	+	+				+		+	+		9/15	60%
2.	Л. Н. Гумилев атындағы ЕҰУ	+	+	+	+	+	+	+			+		+	+	+		11/15	73%
3.	ҚазҰАУ аграрлық зерттеу университеті	+	+	+	+	+	+	+			+	+	+	+	+		12/15	80%
4.	Сәтбаев атындағы ҚазҰТУ	+	+	+	+	+	+			+	+	+	+				10/15	67%
5.	С. Д. Асфендияров атындағы ҚазҰМУ				+	+											2/15	13%
6.	ҚазҰӨУ	+	+	+		+	+						+				6/15	40%
7.	Құрманғазы атындағы ҚҰК	+		+													2/15	13%
8.	Жүргенов атындағы ҚҰӨА	+	+		+	+	+		+	+		+	+				9/15	60%
9.	ҚазҰҚУ	+	+	+	+	+	+		+	+		+	+		+	+	12/15	80%
10.	Абай атындағы ҚазҰПУ		+	+	+	+	+						+		+		7/15	47%
11.	Қазақ Ұлттық Хореография Академиясы		+	+	+	+	+	+					+	+	+		9/15	60%
12.	Қ. Жұбанов атындағы АӨУ	+	+		+	+	+				+		+	+			8/15	53%
13.	Ы. Алтынсарин атындағы АрқПИ	+	+	+	+	+	+		+	+	+	+	+				11/15	73%
14.	Х. Досмұхамедов атындағы АМУ	+	+	+			+						+	+			6/15	27%
15.	Өтебаев атындағы АМГУ	+	+	+		+	+	+					+	+			8/15	53%
16.	Аманжолов атындағы ШҚУ	+	+	+	+	+	+	+	+	+	+	+	+	+	+	+	15/15	100%
17.	І. Жансүгіров атындағы ЖУ	+	+	+	+	+	+	+				+	+		+		10/15	67%
18.	Жәңгір хан атындағы БҚАТУ	+	+	+	+	+	+	+	+	+	+	+	+	+			13/15	87%
19.	М. Өтемісов атындағы БҚМУ	+	+		+	+	+	+	+	+	+		+				10/15	67%
20.	ҚарИУ	+	+	+	+	+	+		+	+	+	+	+	+	+		13/15	87%
21.	Әбілқас Сағынов атындағы ҚарУ	+	+	+	+	+	+		+	+	+	+	+		+		12/15	80%
22.	Е. А. Бөкетов атындағы ҚарУ	+	+	+	+	+	+		+	+			+				9/15	60%
23.	Есенов университеті	+	+		+	+	+						+				6/15	40%
24.	Ш. Уәлиханов атындағы ҚУ	+	+	+	+	+	+			+	+						8/15	53%

25.	Байгурсынов атындағы ҚОУ	+	+	+		+	+		+	+	+	+	+	+	+	+	13/15	87%
26.	Қорқыт ата ат. ҚУ	+	+		+		+				+	+					6/15	40%
27.	Ә. Марғұлан атындағы ШІУ	+	+	+	+	+			+	+	+	+	+	+	+		14/15	93%
28.	РӨУ	+	+		+	+	+	+				+		+	+		9/15	60%
29.	Торайғыров университеті	+	+		+	+	+					+	+				7/15	47%
30.	Шәкарім Университеті Семей қаласы	+	+	+	+	+	+				+	+	+	+	+	+	12/15	80%
31.	М. Х. Дулати ат. ТарУ	+	+	+		+	+	+		+	+	+	+				10/15	67%
32.	Әуезов атындағы ОҚУ	+	+	+	+	+	+	+	+	+	+	+					12/15	80%
33.	М. Оспанов атындағы БҚМУ	+	+	+	+	+							+				6/15	40%
34.	Қарағанды МедУ	+	+	+	+	+	+	+	+	+							9/15	60%
35.	Семей МедУ					+	+										3/15	20%
36.	ОҚМПУ	+	+	+	+	+					+	+	+	+	+		10/15	67%
37.	ТжҚХУ	+	+	+	+	+	+										6/15	40%
38.	Д. Серікбаев атындағы ШҚТУ	+	+			+	+		+	+	+	+	+	+			10/15	67%
39.	М. Қозыбаев атындағы СҚУ	+	+		+	+				+	+	+	+				8/15	53%
40.	ОҚМА	+	+	+	+	+	+					+	+	+	+		10/15	67%
41.	Азаматтық авиация академиясы	+	+	+	+	+	+					+	+	+			9/15	60%
42.	Логистика және көлік академиясы	+	+		+	+	+	+	+				+	+			10/15	67%
43.	Ғ. Дәукеев атындағы АЭЖБУ	+	+	+	+	+	+	+	+	+	+	+	+	+	+		14/15	93%
44.	АТУ	+	+	+	+	+	+					+			+		8/15	53%
45.	О. А. Байқоңыров атындағы ЖезУ	+	+	+		+	+	+	+	+	+	+	+				11/15	73%
46.	Қазақ Спорт және туризм академиясы	+	+		+	+				+	+	+	+				9/15	60%
47.	Сейфуллин атындағы ҚАТУ	+	+	+	+	+	+			+	+		+	+			11/15	73%
48.	Абылай хан ат. ҚазХҚЖХТУ	+	+	+	+	+	+					+	+		+		9/15	60%
49.	ҚБТУ	+		+	+	+	+	+					+				7/15	47%
50.	ХАТУ		+		+	+											3/15	20%
51.	ХБК	+	+	+	+	+	+		+	+	+	+	+	+	+		13/15	87%
52.	Астана МедУ	+	+	+	+	+	+					+			+		8/15	53%
53.	КИМЭП	+	+	+	+	+	+										6/15	40%
54.	ҚазТЭБУ	+	+	+	+	+	+										6/15	40%
55.	Мақсұт Нәрікбаев Университеті	+	+	+	+	+	+										6/15	40%
56.	Нархоз Университеті	+	+	+	+	+	+		+	+							8/15	53%
57.	Astana IT University	+	+	+	+	+	+	+						+			8/15	53%
58.	Қайнар Академиясы																0/15	0%
59.	Болашақ Академиясы	+	+	+		+	+										5/15	33%
60.	ДШЖЖСА	+	+	+	+	+	+		+	+	+						9/15	60%
61.	АГЭУ	+	+	+	+	+	+	+					+				8/15	53%
62.	AlmaU	+	+	+	+	+	+		+	+	+	+	+				11/15	73%
63.	АИТИ																0/15	0%
64.	Башев Университеті	+	+		+	+	+						+				6/15	40%
65.	ГТА	+	+	+	+	+					+	+		+			8/15	53%
66.	Қызылорда ашық университеті	+	+	+	+	+	+										6/15	40%
67.	Қонаев атындағы ЕҰУ	+	+	+	+	+	+						+				7/15	47%
68.	Құсайынов атындағы ЕАГИ	+	+	+		+	+	+	+	+	+	+	+	+	+		14/15	93%
69.	ЕТУ		+	+	+	+	+					+	+				7/15	47%
70.	Нұр-Мұбарак	+	+	+	+	+	+	+	+	+	+	+	+	+	+		14/15	93%
71.	Йети	+	+	+	+	+	+	+	+	+	+	+	+				10/15	67%
72.	БҚИТУ	+	+	+	+	+	+										7/15	47%
73.	ИНЕУ	+	+			+	+		+	+		+	+		+		9/15	60%
74.	Гончаров атындағы ҚазАДИ	+	+			+	+				+						5/15	33%
75.	Әлихан Бөкейхан Университеті	+	+	+	+	+	+	+	+	+	+	+	+	+	+		14/15	93%

76.	МТМУ		+	+	+	+											5/15	33%
77.	Есіл Университеті	+	+			+					+	+					5/15	33%
78.	Кримечу	+															1/15	7%
79.	МИТУ																0/15	0%
80.	ҚМУ ВШОЗ		+	+	+	+	+										5/15	33%
81.	КазИТЖУ		+	+	+	+	+	+									6/15	40%
82.	ҚАЕУ	+	+	+	+	+	+										6/15	40%
83.	ҚНУ	+	+	+			+		+				+				6/15	40%
84.	ҚОМУ	+	+	+	+	+	+	+				+	+				9/15	60%
85.	Қазтұтынуодағы ҚУ	+	+	+	+	+	+	+	+	+			+				10/15	67%
86.	КаспҚУ	+	+	+	+	+	+	+	+	+	+	+	+	+	+		14/15	93%
87.	Мырзахметов атындағы ҚУ	+	+	+	+	+	+	+	+								9/15	60%
88.	ҚИНЭУ	+	+	+		+	+	+									6/15	40%
89.	Академик Зулхарнай Алдамжар атындағы ҚӨТУ		+	+	+	+	+	+					+	+	+		9/15	60%
90.	АстанаХУ	+	+	+	+	+	+		+	+	+						9/15	60%
91.	Мұртаза ат. ХТИИ	+	+	+	+	+	+	+	+	+		+	+				11/15	73%
92.	Тұран Университеті	+	+	+	+	+	+		+	+							8/15	53%
93.	Тұран-Астана	+	+	+		+	+					+	+		+		8/15	53%
94.	Ташенев Университеті	+	+	+	+	+	+	+	+	+		+	+	+	+		14/15	93%
95.	Академик А. Қуатбеков атындағы ХДУ	+	+	+	+	+	+		+	+							8/15	53%
96.	СДУ																0/15	0%
97.	Кенжеғали Сағадиев атындағы ХБУ	+	+	+	+	+	+						+			+	8/15	53%
98.	Мирас Университеті	+	+	+	+	+	+	+	+	+		+	+	+			13/15	87%
99.	ОАИУ	+	+	+		+	+	+	+								8/15	53%
100.	ОАА	+	+	+	+	+	+	+	+								8/15	53%
101.	Шымкент университеті	+	+	+	+	+	+				+						8/15	53%
102.	ХҚТУ	+	+	+	+	+	+				+	+	+	+	+	+	13/15	87%
103.	Болашақ университеті																0/15	0%
		88	94	79	79	93	87	35	41	44	41	41	66	31	31	10	67	55%

ЕББҚБ білім алушыларға арналған оқу корпуслары мен студенттік жатақханаларға кедергісіз қол жеткізу үшін жағдайлар келесі ЖЖОКБҰ-да берілген (2,3-кестені қараңыз)

2-кесте. Оқу корпусындағы ЕББҚБ бар білім алушылар үшін физикалық қол жеткізу инфрақұрылымы

Ғимараттардың қабаттылығы	Оқу корпусының саны	Пандустар саны	Арнайы бекітілген қоршаулармен жабдықталған кіреберістері бар оқу корпустарының саны	Көтергіштер саны	Лифтілер саны	Жабдықталған дәретханалар саны	Кірме жолдары, автотұрағы және баспалдақсыз кіру топтары бар оқу корпусының саны	Аудиториялардағы есіктер, мүмкіндік береді мүгедектер арбасына арналған трафик және табалдырықтар баспалдақ алаңдарындағы төмен деңгейлі платформалар (осындай аудиториялардың саны)	1-қабатта орналасқан, баспалдақтары жоқ, есіктері университет аумағына қарайтын және ерекше мүмкіндіктері бар адамдарға баруға болатын асханалар мен буфеттердің саны
1 қабатты	18	14	11	0	11	16	8	59	241
2 қабатты	79	51	41	10	8	57	36	306	
3 қабатты	100	73	59	11	14	67	31	498	

4 қабатты	121	129	96	23	34	101	51	1149
5 қабатты	84	67	63	16	43	51	27	657
6 қабатты және одан жоғары	65	62	52	33	128	156	43	774
Барлығы	467	396	322	93	238	448	196	3443

3-кесте. Студенттік жатақханалардағы ЕББҚБ білім алушылар үшін физикалық қолжетімділік инфрақұрылымы

Ғимараттардың қабаттылығы	Жатақханалар саны	Пандустар саны	Көтергіштер саны	Лифтілер саны	Жабдықталған дәретханалар саны	Арнайы бекітілген қоршаулармен жабдықталған кіреберістері бар жатақханалар саны	Кіреберіс жолдары, автотұрақ және баспалдақсыз кіру топтары бар жатақханалар саны
1 қабатты	4	3	1	0	1	2	1
2 қабатты	7	5	3	0	4	3	1
3 қабатты	27	14	3	0	9	12	7
4 қабатты	44	19	0	1	15	17	5
5 қабатты	120	58	6	7	70	54	38
6 қабатты және одан жоғары	70	52	8	74	134	33	16
Барлығы	272	151	21	82	233	121	68

Қазақстанның ЖЖОКБҰ-да ЕББҚБ білім алушылардың жалпы саны-**2564** адам, бұл Қазақстандағы білім алушылардың жалпы санының **0,42%**-ын құрайды (**103** ЖЖОКБҰ-да **606 394** адам) (4,5-кестені қараңыз). Оның ішінде **1170** адам-ерлер, **1394** адам-әйелдер.

4-кесте. ЖЖОКБҰ бөлінісінде ЕББҚБ білім алушылар саны, %

№	ЖОО атауы	ЖОО-да білім алушылардың жалпы саны	ЕББҚБ білім алушылардың саны	Үлесі, %
ҰЛТТЫҚ ЖОО				
1.	Л. Н. Гумилев атындағы ЕҰУ	21873	40	0,18%
2.	Әл-Фараби атындағы ҚазҰУ	23008	70	0,30%
3.	Жүргенов атындағы ҚазҰОА	1980	4	0,20%
4.	ҚазҰАУ	5807	11	0,19%
5.	ҚазҰХА	201	0	0,00%
6.	ҚазҰҚУ	8572	51	0,59%
7.	Қ.И. Сәтбаев атындағы ҚазҰТУ	12637	35	0,28%
8.	Құрманғазы атындағы ҚҰК	1187	13	1,10%
9.	Асфендияров атындағы ҚазҰМУ	15733	79	0,50%
10.	Абай атындағы ҚазҰПУ	16162	95	0,59%
11.	ҚазҰОУ	1941	11	0,57%
	БАРЛЫҒЫ	109101	409	0,37%
МЕМЛЕКЕТТІК ЖОО				
12.	Қ. Жұбанов атындағы АӨУ	12689	91	0,72%
13.	Ы. Алтынсарин атындағы АрқПИ	2367	0	0,00%
14.	Х. Досмұхамедов атындағы АУ	5025	14	0,28%
15.	С. Өтебаев атындағы АМГУ	2602	19	0,73%
16.	Д. Серікбаев атындағы ШҚТУ	5102	10	0,20%
17.	С. Аманжолов атындағы ШҚУ	7858	14	0,18%
18.	І. Жансүгіров атындағы ЖУ	4727	33	0,70%
19.	Жәңгір хан атындағы БҚАТУ	4276	15	0,35%
20.	М. Оспанов атындағы БҚМУ	5682	50	0,88%
21.	М. Өтемісов атындағы БҚМУ	5830	55	0,94%

22.	Есенов университеті	7385	40	0,54%
23.	ҚарИУ	2363	4	0,17%
24.	Сағынов атындағы ҚарУ	8040	35	0,44%
25.	Е. А. Бөкетов атындағы ҚарУ	13353	76	0,57%
26.	Қорқыт ата атындағы ҚУ	10218	36	0,35%
27.	Ш. Уәлиханов атындағы КУ	7532	28	0,37%
28.	А. Байтұрсынов атындағы ҚӨУ	7596	50	0,66%
29.	Қарағанды МедУ	8120	70	0,86%
30.	Семей МедУ	6200	3	0,05%
31.	ХТжҚУ	2630	5	0,19%
32.	Марғұлан атындағы ППУ	4279	21	0,49%
33.	РИИ	1436	2	0,14%
34.	М. Қозыбаев атындағы СҚУ	5849	41	0,70%
35.	М. Х. Дулати атындағы ТарУ	13230	88	0,67%
36.	Торайғыров университеті	8869	36	0,41%
37.	Шәкәрім атындағы Университет	7112	26	0,37%
38.	ОҚМПУ	7502	78	1,04%
39.	ОҚМА	5566	42	0,75%
40.	М. Әуезов атындағы ОҚУ	21423	118	0,55%
	БАРЛЫҒЫ	204861	1100	0,54%
АҚ ЖОО				
41.	Азаматтық авиация академиясы	1775	4	0,23%
42.	Логистика және транспорт академиясы	5003	20	0,40%
43.	Ғ. Дәукеев атындағы АЭЖБУ	6015	19	0,32%
44.	АТУ	7875	45	0,57%
45.	О. А. Байқоңыров атындағы ЖезУ	1304	3	0,23%
46.	ҚазСЖТА	3383	97	2,87%
47.	Сейфуллин атындағы ҚАТУ	11211	75	0,67%
48.	Абылай хан атындағы ҚазХҚЖХТУ	6173	2	0,03%
49.	ҚазТБУ	3824	12	0,31%
50.	ҚБТУ	6298	22	0,35%
51.	Мақсұт Нәрікбаев Университеті	6516	24	0,37%
52.	ХБК	8347	42	0,50%
53.	ХАТУ	5889	23	0,39%
54.	Астана ХУ	10887	72	0,66%
55.	КИМЭП Университеті	2545	6	0,24%
56.	Нархоз Университеті	7836	27	0,34%
	БАРЛЫҒЫ	94881	493	0,52%
ЖЕКЕМЕНШІК ЖОО				
57.	АГЭУ	5946	0	0,00%
58.	Болашақ Академиясы	2143	28	1,31%
59.	Қайнар Академиясы	2066	0	0,00%
60.	ДШЖС Академиясы	682	2	0,29%
61.	Әлихан Бөкейхан Университеті	8364	1	0,01%
62.	Алматы Менеджмент Университеті	5247	28	0,53%
63.	Астана IT Университеті	5414	27	0,50%
64.	Атырау ИГИ	455	1	0,22%
65.	Баишев Университеті	1150	4	0,35%
66.	ГТА	536	0	0,00%
67.	А. К. Құсаинова атындағы ЕГИ	1774	13	0,73%
68.	Академик Сәтбаев атындағы ЕИТИ	1390	11	0,79%
69.	ЕТУ	1846	1	0,05%
70.	Нұр-Мұбарак ЕИМУ	2186	16	0,73%
71.	Д. А. Қонаев атындағы ЕҚУ	2178	0	0,00%
72.	БҚИТУ	10871	2	0,02%
73.	ИНЕУ	854	4	0,47%
74.	Л. Гончаров атындағы ҚазАЖИ	1447	1	0,07%
75.	ҚАЕУ	3343	4	0,12%
76.	М. Дулатов атындағы ҚИнЭУ	1607	3	0,19%
77.	ҚДСЖМ ҚМУ	153	0	0,00%
78.	ҚНУ	751	4	0,53%

79.	КҚУ	4187	0	0,00%
80.	КОМедУ	6955	36	0,52%
81.	ҚОХУ	2885	0	0,00%
82.	Алдамжар атындағы ҚӘТУ	2132	14	0,66%
83.	ҚазИТЖУ	3328	44	1,32%
84.	Қазтұтынуодағы КУ	4872	18	0,37%
85.	Абай Мырзахметов атындағы КУ	3406	7	0,21%
86.	Қызылорда ашық университеті	5436	0	0,00%
87.	Қызылорда Болашақ университеті	4159	0	0,00%
88.	Халықаралық инженерлік-технологиялық университеті	3172	0	0,00%
89.	Халықаралық көлік-гуманитарлық университеті	5748	0	0,00%
90.	Шерхан Мұртаза ат. ХТИИ	6264	15	0,24%
91.	Халықаралық Астана Университеті	5853	31	0,53%
92.	СДУ	8679	5	0,06%
93.	А. Қуатбеков атындағы ХДУ	13226	109	0,82%
94.	Есіл Университеті	2524	9	0,36%
95.	Ж. Тәшенов атындағы Университет	5205	3	0,06%
96.	Қ. Сағадиев атындағы ХБУ	4485	3	0,07%
97.	Мирас Университеті	4911	18	0,37%
98.	Тұран Университеті	5025	14	0,28%
99.	Тұран-Астана Университеті	2683	0	0,00%
100.	Орталық Азия Инновациялық Университеті	15187	12	0,08%
101.	Орталық Қазақстан Академиясы	1671	20	1,20%
102.	Шымкент университеті	5200	2	0,04%
	БАРЛЫҒЫ	187596	510	0,27%
ХАЛЫҚАРАЛЫҚ ЖОО				
103.	Х. А. Ясауи атындағы ХҚТУ	9955	52	0,52%
	ЖАЛПЫ	606394	2564	0,42%

Гендерлік аспектіде ЕББҚБ бар студенттер арасында әйелдер басым (5-кестені қараңыз).

5-кесте. Гендерлік бөліністе ЕББҚБ білім алушылар саны

№	Категория	Әйелдер	Ерлер	Жалпы
1	Тірек-қимыл аппаратының бұзылуымен	265	221	486
2	Зағип жандар	22	22	44
3	Нашар көретіндер	180	192	372
4	Естімейтіндер	7	12	19
5	Нашар еститіндер	48	55	103
6	Аутизммен	1	2	3
7	Психикалық дамудың кешеуілдеуімен	0	0	0
8	Жеңіл және орташа ақыл-ой кемістігі бар	1	5	6
9	Ауыр және терең ақыл-ой кемістігі бар	0	0	0
10	Сөйлеу бұзылыстарымен	5	3	8
11	Басқа санат	865	658	1523
		1394	1170	2564

Білім деңгейлері бөлінісінде ЕБҚ бар студенттердің ең көп үлесі бакалавриатқа тиесілі-96,6% (**2477** адам). Магистратураның білім беру бағдарламалары бойынша **30** адам, докторантурада - **2** адам, интернатурада – **37** адам, резидентурада – **18** адам оқиды.

2023-24 оқу жылында ЕБҚ бар **9** білім алушы академиялық ұтқырлық бойынша келесі мамандықтар бойынша оқудан өтті: Медицина (**3** адам), Шет тілдері мұғалімдерін даярлау (**2** адам), Туризм (**1** адам), мемлекеттік және жергілікті басқару (**1** адам), оркестрлік дирижерлеу (**1** адам) және фармацевтикалық өндіріс технологиясы (**1** адам).

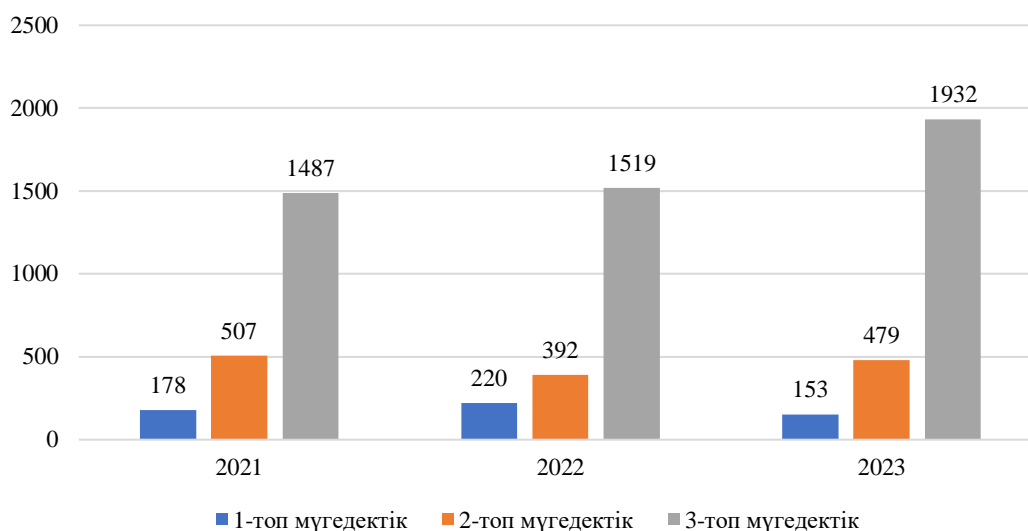
Қазақстанның ЖЖОКБҰ-да ЕБҚ бар студенттердің жалпы санынан **153** адамда мүгедектіктің бірінші тобы, **479** адамдағы екінші топ және **1932** адамдағы мүгедектіктің үшінші тобы (6-кестені қараңыз).

ЕБҚ студенттерінің жалпы санының **494-і** жатақханаларда тұрады.

6-кесте. 2021-2023 жж. мүгедектігі бар білім алушылардың саны

Категория	Саны		
	2021	2022	2023
I топтағы мүгедектер	178	220	153
II топтағы мүгедектер	507	392	479
III топтағы мүгедектер	1 487	1519	1932
Жалпы:	2 172	2131	2564

1-сурет. Мүгедектігі бар білім алушылар санының динамикасы, 2022-2023 жж.

Қазақстанның ЖЖОКБҰ-да халықтың әлеуметтік осал санаттарынан білім алушылардың жалпы саны – **49 738** адам, бұл Қазақстандағы білім алушылардың жалпы санының **8,2%**-ын құрайды (**606 394** адам) (7-кестені қараңыз).

7-кесте. Қазақстанның ЖЖОКБҰ-да халықтың әлеуметтік осал санаттарынан білім алушылар саны

№	Категория	Білім алушылар саны	%
1	Аз қамтылған отбасылардан шыққан білім алушылар	5683	11%
2	Ауылдық квота бойынша білім алушылар	11310	23%
3	Көпбалалы отбасылардан шыққан білім алушылар	32745	66%
Жалпы		49738	

Гендерлік тұрғыдан алғанда, халықтың әлеуметтік осал санаттарындағы білім алушылар арасында әйел адамдар басым (8-кестені қараңыз).

8-кесте. Халықтың әлеуметтік осал санаттарынан гендерлік бөліністе білім алушылар саны

№	Категория	Әйелдер	Ерлер	Жалпы
1	Аз қамтылған отбасылардан шыққан білім алушылар	3615	2068	5683
2	Ауылдық квота бойынша білім алушылар	7516	3794	11310

3	Көпбалалы отбасылардан шыққан білім алушылар	20509	12236	32745
Барлығы		31640	18098	49738

Білім беру деңгейлері бойынша халықтың әлеуметтік осал санаттарынан бакалавриатта **48 947** адам оқиды, магистратураның білім беру бағдарламалары бойынша **91** адам оқиды, докторантурада-**4** адам, интернатурада – **628** адам, резидентурада-**68** адам оқиды.

2023-24 оқу жылында халықтың әлеуметтік осал санаттарынан **605** білім алушы академиялық ұтқырлық бойынша оқудан өтті.

Халықтың әлеуметтік осал санаттарындағы студенттердің жалпы санынан **14 216** адам жатақханаларда тұрады.

Студенттік жатақханаларда тұратын білім алушылардың жалпы саны – **83 899** адам, бұл білім алушылардың жалпы санының **13,8%**-ын құрайды (**103** ЖЖОКБҰ-да **606 394** адам). Студенттік жатақханаларда тұратын халықтың әлеуметтік осал санаттарына және әртүрлі мүгедектік топтарына жататын білім алушылардың саны-**33 799** адам, бұл студенттік жатақханаларда тұратындардың жалпы санының **40,3%**-ын құрайды (9-кесте).

9-кесте. Студенттік жатақханаларда тұратын білім алушылар саны, %

№	Категория	Білі алушылар саны	%
1	I топтағы мүгедектігі бар білім алушылар	26	0,03%
2	II топтағы мүгедектігі бар білім алушылар	84	0,10%
3	III топтағы мүгедектігі бар білім алушылар	384	0,46%
4	аз қамтылған отбасылардан шыққан білім алушылар	3125	3,72%
5	ауылдық квота бойынша білім алушылар	3824	4,56%
6	көпбалалы отбасылардан шыққан білім алушылар	7267	8,66%
7	қалған білім алушылар	50100	59,71%
Всего		71 784	

Формалды емес білім беру

2023-24 оқу жылында мүмкіндігі шектеулі ересектерге арналған формалды емес білім берудің білім беру бағдарламалары Қазақстанның 10 жоғары оқу орнында іске асырылуда. Мүмкіндігі шектеулі ересектерге арналған формалды емес білім беру бағдарламаларының саны **38** құрайды. Алайда, Сәрсен Аманжолов атындағы Шығыс Қазақстан университеті мен Рудный индустриалды институтынан басқа, аталған бағдарламалар бойынша контингент жоқ. Формалды емес білім берудің білім беру бағдарламалары бойынша тыңдаушылардың жалпы саны-**29** (10-кестені қараңыз).

Ұлттық жоғары оқу орындарынан әл-Фараби атындағы Қазақ ұлттық университетінде компьютерлік сауаттылық және ағылшын тілі курстары жүзеге асырылуда. Сондай-ақ Сәтбаев атындағы ҚазҰТЗУ-да келесі курстар өткізіледі: 1) Смартфонмен "Сен!"; 2) Компьютерлік сауаттылық; 3) Мобильді фотосуреттің құпиялары; 4) Қаржылық сауаттылық және 5) Қашықтықтан репетиторлық дағдылар. Алайда, осы бағдарламалар бойынша екі университетте де ересек студенттер жоқ.

Мемлекеттік жоғары оқу орындарынан Сарсен Аманжолов атындағы Шығыс Қазақстан университетінде барлық санаттағы адамдар үшін қолайлы "әлеуметтік желілерде жұмыс істеу үшін АКТ пайдалану" курсы өткізіледі. Осы бағдарлама бойынша оқитын ересектер саны – **2**. Сондай-ақ, Рудный индустриалды институтында барлық ниет білдірушілер Бухгалтер 1С; күнделікті өмірдегі құқықтық білім; цифрлық сауаттылықты арттыру; шет тілдерін үйрену сияқты бағдарламалар бойынша оқудан өте алады. Қазіргі

уақытта риядағы тыңдаушылар саны **26** құрайды. Сонымен қатар, Жансүгіров атындағы Жетісу университетінде күнделікті өмірдегі заманауи ақпараттық технологиялар, Компьютерлік сауаттылық, Қаржылық сауаттылық, электрондық үкімет, кәсіпкерлік және бизнес негіздері, миға арналған Фитнес: әр күнге жаттығу сияқты курстар өткізіледі. Ы. Алтынсарин атындағы Арқалық педагогикалық институтында формалды емес білім берудің мынадай бағдарламалары іске асырылады: IT-технологиялар, коммуникативтік дағдылар, Шет тілдері, Арт-терапия, қаржылық сауаттылық, СӨС, "Күмбірле домбыра" шығармашылық палитрасы. Қарағанды индустриалды Университетінде барлық тілек білдірушілер үшін келесі курстар ашылды: 1) Компьютерлік сауаттылық; 2) Қаржылық сауаттылық; 3) Кәсіпкерлік мектебі. Алайда, жоғарыда аталған бағдарламаларда білім алушылар арасында мүмкіндігі шектеулі ересектер жоқ.

АҚ ЖОО-дан С.Сейфуллин атындағы Қазақ агротехникалық зерттеу университетінде ересектерге арналған Тілдік курстар (қазақ, орыс, ағылшын, неміс, француз) қолжетімді. Айта кету керек, Халықаралық білім беру корпорациясында келесі оқу жылына қарт және мүмкіндігі шектеулі адамдардың компьютерлік сауаттылығын оқыту бағдарламасы жоспарланған.

Жеке жоғары оқу орындарынан Әлихан Бөкейхан университетіне келесі курстар жүзеге асырылады: 1) General English; 2) Психотерапия және арт-терапия; 3) English for travelling; 4) Құқықтық және қаржылық сауаттылық. Сондай-ақ, Ш.Мұртаза атындағы Халықаралық Тараз инновациялық институтында "Күміс IT" Робототехника және Цифрлық сауаттылық курстары өткізіледі. Осы бағдарлама бойынша тыңдаушылар саны-1. Каспий қоғамдық университеті "Инклюзивті білім берудің әдіснамалық негіздері" бағдарламасы арқылы мүмкіндігі шектеулі студенттермен жұмыс істейтін оқытушылардың біліктілігін арттыруға жағдай жасайды. Бағдарламаның көлемі-72 сағат, ал тыңдаушылар саны-5. Бұл бағдарлама гибриді форматта жүзеге асырылады. Алайда, мүмкіндігі шектеулі ересектерге арналған бағдарламалар жоқ.

10-кесте. Формалды емес білім беру

№	ЖОО атауы	ФЕББ бойынша БББ саны	ФЕББ бойынша білім алушылар саны
1.	Әл-Фараби атындағы Қазақ университеті	2	0
2.	Сәтбаев атындағы ҚазҰТУ	5	0
3.	С. Аманжолов атындағы Шығыс Қазақ университеті	1	2
4.	Рудный индустриалды институты	4	26
5.	Арқалық педагогикалық институты. Ы. Алтынсарин	6	0
6.	І. Жансүгіров атындағы Жетісу университеті	6	0
7.	Қарағанды индустриалды университеті	3	0
8.	С. Сейфуллин атындағы Қазақ агротехникалық зерттеу университеті	5	0
9.	Ш. Мұртаза атындағы Халықаралық Тараз Инновациялық институты	2	1
10.	Alikhan Bokeikhan University	4	0
		38	29

Қорытынды

2023-24 оқу жылы:

- инклюзивті білім беру үшін жағдай жасаған жоғары оқу орындарының үлесі - **65%**,
- аз қамтылған отбасылардан білім алушылар саны - **5683** адам,
- көпбалалы отбасылардан білім алушылар саны - **32745** адам,
- ауылдық квота бойынша білім алушылар саны - **11310** адам,
- ерекше білім беру қажеттіліктері бар білім алушылар саны – **2564** адам,
- студенттік жатақханаларда тұратын білім алушылардың саны – **83899** адам,
- студенттік жатақханаларда тұратын халықтың әлеуметтік осал санаттарына жататын және әртүрлі мүгедектік топтары бар білім алушылар саны - **33799** адам (**40,3%**).

Жалпы инфрақұрылымда ЖОО-да **467** оқу корпусы және **272** студенттік жатақхана бар. **467** оқу ғимаратында **396** пандус, **93** көтергіш, **238** лифт және **448** арнайы жабдықталған дәретхана бар.

Студенттік жатақханалардың **272** ғимаратында **151** пандус, **21** көтергіш, **82** лифт және **233** арнайы жабдықталған дәретхана бар.

Бұл деректер Қазақстанның білім беру жүйесінде мүгедектігі әртүрлі студенттердің болуын және барлық білім алушылар, соның ішінде мүгедек студенттер үшін білім беру бағдарламаларының тең мүмкіндіктері мен қолжетімділігін қамтамасыз ететін инклюзивті органы құрудың маңыздылығын бағалауға мүмкіндік береді.